

DE MARAMUREȘ
Gazeta
ÎN COLABORARE
CU EPISCOPIA ORTODOXĂ A MARAMUREȘULUI ȘI SĂTMARULUI

Gazeta

NR. 24, aprilie 2012

DE RELIGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Această publicație a apărut cu sprijinul
Consiliului Județean Maramureș

Hristos a Înviat!

Publicația apare cu Binecuvântarea ÎPS Justinian Chira
și îndrumarea P.S. Iustin Sigheteanul

† JUSTINIAN
Din mila lui Dumnezeu,
Arhiepiscop al Maramureșului
și Sătmarului

Iubiții mei fii sufletești,

La început, zilele n-au avut nume, ci, după cum ne spune Sfânta Scriptură, de la început zilele au fost numite de Dumnezeu: ziua întâi, ziua a doua, ziua a treia, ziua a patra, ziua a cincea, ziua a șasea. Și de fiecare zi era legată una din lucrările importante ale Creatorului lumii.

În prima zi Domnul a zis "să fie lumină" și a fost lumină. Și aceasta, adică lumina, a fost prima formă a materiei și în lumină se va descompune întreaga materie la sfârșitul veacurilor, după cum constată și spune Revelația supranaturală, pe care o păstrează Sfânta Scriptură.

În șase zile Dumnezeu a creat cerul și pământul, iar ziua a șaptea a fost zi de odihnă:

„Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că într-însa S-a odihnit de toate lucrurile Sale...”

(Fc. 2, 3)

Prin zi de odihnă nu se înțelege și zi nelucrătoare, zi de repaos total, pentru că la Dumnezeu nu este niciodată totală nelucrare sau nemișcare, ci de la început, de la creație, toată creatura este în mișcare, în lucrare. Totul se mișcă în univers și totul se mișcă și în cea mai mică părticică din materie, totul este în activitate, în mișcare, deși cu ochiul liber această mișcare este neobservată de noi. Dar s-a observat că materia este formată din atomi. Mai nou știința a avansat și a constatat că și atomul nu este divizibil, ci este compus din părți care au fost numiți protoni și neutroni, dar și aceștia se descompun în fotoni, deci în unde de lumină, așa cum materia de la început a fost formată.

Deci totul este în mișcare, de la foton până la marile corpuri cerești. Și în corpul nostru totul este în mișcare, totul este

„Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim în ea”.

Iubitului cler, cinului monahal, dreptcredinciosului nostru popor din Episcopia Ortodoxă Română a Maramureșului și Sătmarului: Har, binecuvântare și pace de la Dumnezeu iar de la noi, calde urări de liniște și fericire pentru Sfintele Sărbători ale Învierii Domnului

în lucrare. Nu numai organele, ci și sângele și carnea și osul este compus din celule care sunt în mișcare, fără ca noi cu ochiul liber să putem observa. Însă totul se mișcă după o impresionantă ordine. Nici în natură, nici în corpul nostru mișcarea nu este haotică, nimic nu se mișcă în dezordine, ci în toate există o desăvârșită disciplină, totul lucrează după o perfectă ordine supravegheată de Dumnezeu. Providența dumnezeiască coordonează și supraveghează totul. Acesta este, deci, repaosul lucrător, lucrarea care niciodată nu încetează, după cum ne asigură și despre aceasta Cuvântul lui Dumnezeu, adică Iisus Hristos, Care este Dumnezeu întrupat și Care zice: "Tatăl Meu lucrează și Eu lucrez..." (In. 5,17).

Ziua a șaptea Dumnezeu a declarat-o zi de odihnă, zi de repaos, ca o mare binecuvântare pentru creatura Sa, față de care Dumnezeu avea o deosebită dragoste și milă și grijă și care nu ar fi fost capabilă singură să-și dea răgaz, să-și împartă timpul, să acorde și trupului său odihnă pentru refacere, o zi în care el, omul, să se învrednicească de bucuria pe care o dă repaosul și odihna. Acesta este scopul zilei a șaptea și ea a fost respectată de la facerea lumii până la Moise, fără ca această zi să aibă un nume, fără ca să fie legată de un eveniment.

Moise, omul lui Dumnezeu, care a fost luminat de Dumnezeu să facă o ordine în viața omenească, să dea legi; Moise, care a dat porunci din partea lui Dumnezeu, el a dat zilelor denumiri, a legat ziua a șaptea de un eveniment, de cel mai mare eveniment din viața poporului ales, din viața neamului lui Israel, care a fost eliberarea Poporului

evreiesc din robia Egiptului. Aceasta era pentru poporul lui Israel – și prin el pentru tot neamul lui Adam – un Eveniment, un moment de o importanță deosebită, de o importanță capitală, pentru că prin această eliberare a început și chemarea întregului neam omenesc să se pregătească pentru împlinirea făgăduinței lui Dumnezeu de a trimite lui Adam și urmașilor lui un Mântuitor.

Eliberarea lui Israel din robia Egiptului a fost un semn de pregătire dat omenirii pentru eliberarea din starea de robie fizică și spirituală, din starea de robie trupească și sufletească în care căzuse omul prin neascultarea lui Adam de porunca lui Dumnezeu, neascultare prin care s-a rupt legătura dintre creat și necreat, dintre creatură și Creatorul ei, rupere care a provocat moartea celui creat și îmbătrânirea întregii creaturi.

Iubiți frați și iubite surori,

După căderea omului, materia a început să se degradeze, să îmbătrânească și ea și să nu rodească fructele pline de viață - ca un semn al îmbătrânirii - să crească în loc de roade bogate, spini și pălămidă, femeia să nască în dureri, bărbatul să facă să rodească pământul numai prin sudoarea frunții. Chiar și lumea neînsuflețită, lumea minerală, a început și ea să îmbătrânească, să se răcească, să se descompună și să piară și ea. Acestea toate sunt urmările abaterii omului de la Legea dată lui de Dumnezeu, de la răzvrătirea lui Adam împotriva lui Dumnezeu, de la căderea omului în păcat, care a provocat degradarea întregii creații, degradare care continuă până astăzi.

Eliberarea poporului lui Israel a fost un semn al eliberării reale a omenirii din robia trupului și a sufletului deopotrivă. În amintirea aceluia eveniment s-a dat nume zilei a șaptea de Sabat, Ziua Sâmbetei. După Întruparea Fiului lui Dumnezeu, Sabatul, care amintește doar de eliberarea unui popor, a poporului evreiesc din Egipt, ziua Sabatului a devenit Ziua Domnului, ziua eliberării întregului neam omenesc din robia morții și a păcatului, eliberare pe care a făcut-o Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, prin Jertfa și Învierea Sa.

Domnul a făcut această strămutare, pentru că Întruparea, Jertfa și Învierea Sa au adus eliberarea întregului neam omenesc din robia și osânda veșnică la viață și fericirea veșnică, de la întunericul nefericirii și al morții la lumina Învierii și a fericirii veșnice. Paștile evreiesc, care amintește de eliberarea evreilor din Egipt, au fost o umbră, o prevestire a Învierii Domnului, prin care Iisus Hristos a eliberat întreg neamul omenesc din robia veșnică a iadului. Din voia Sa, Mântuitorul a dat lumii Paștile cele noi și sfinte cu care începe eternitatea, viața cea fericită și fără de sfârșit a omului, a întregului neam al lui Adam, care crede, Îl iubește și ascultă pe Fiul lui Dumnezeu.

Iubiții mei fii sufletești,

Toate evenimentele mari din viața cea nouă, din viața creștină, sunt legate de ziua Domnului, de Duminecă. În această zi Domnul a înviat. În această zi Domnul S-a arătat mironosițelor și a spus:

„Eu merg la Tatăl Meu și la Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu și la Dumnezeul vostru...” (In. 20,17)

În această zi Domnul S-a arătat la doi ucenici ce călătoreau spre Emaus, care se îndoiau de dumnezeirea și Învierea Lui, muștrându-i pentru îndoiala lor, zicând: "O, nepricepuților și zăbavniciilor cu inima ca să credeți toate câte au spus proorocii! Nu trebuia, oare, ca Hristos să pătimească acestea și să intre în slava Sa?" (Lc. 24, 25-26).

Și după ce acești ucenici au fost pătrunși de credință și de iubire față de Domnul înviat, L-au rugat: "Doamne, rămâi cu noi că este spre seară și s-a plecat ziua" (Lc. 24,29). Domnul i-a ascultat și a intrat în casă și s-a așezat la masă cu ei. Apoi, Domnul S-a ridicat și luând în mâini pâinea a frânt-o, iar când a frânt pâinea în fața lor și-a arătat fața Sa dumnezeiască, iar ucenicii "în frângerea pâinii L-au cunoscut", zice Sfânta Scriptură (Lc. 24,35). Și de acum înainte, la frângerea pâinii, ce se va face în toate altarele lumii, slujitorii altarelor și toți dreptcredincioșii Îl vor recunoaște pe Domnul, Cel ce prin Învierea Lui a arătat lumii că El este viu și prezent la toate Liturgiile, pe toate altarele Bisericii Sale, așa cum viu și prezent S-a arătat la prima Liturgie, pe care El a săvârșit-o în Ziua Învierii, în Emaus, cu Luca și Cleopa.

În această zi, în ziua Învierii Domnului, spre seară, Domnul a intrat prin ușile încuiate la ucenicii Săi și le-a zis: "Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl

vă trimit și Eu pe voi; și zicând acestea a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt căroră veți ierta păcatele le vor fi iertate și căroră le veți ține vor fi ținute" (In. 20, 21-23). Atunci, în Ziua Învierii, Hristos a întemeiat marea Taină a Bisericii Sale, Preoția, dând ucenicilor dumnezeiasca putere de a elibera pe oameni din robia păcatelor și a morții, putere pe care o are numai Dumnezeu și slujitorii pe care El i-a chemat, puterea de a ierta păcatele și în viața de acum, adică pe pământ, și în veacul viitor, adică în cer.

În ziua aceasta, în Ziua Duminicii, Domnul, care S-a înălțat la cer la patruzeci de zile și stă de-a dreapta Tatălui, la cincizeci de zile după Înviere trimite de la Tatăl pe Duhul Sfânt "care de la Tatăl purcede", cum a spus lămurit și înainte de Înviere. (In.15,26) Așadar în această zi, în ziua Cincizecimii, prin Pogorârea Sfântului Duh, s-a întemeiat Împărăția lui Dumnezeu pe pământ, Biserica lui Hristos, care este condusă și sfințită și însuflețită, adică plină de Har, de putere necreată, pentru că izvorăște în mod tainic din Dumnezeu și îndumnezeiește pe cei ce fac parte din ea și prin Hristos sunt fii ai lui Dumnezeu.

Iubiții mei fii suflatești,

Ca o încununare, tot în Ziua Învierii, Stăpânul cerului și al

pământului, Iisus Hristos, prin ucenicul Său cel iubit, care era unul din "fii tunetului" (Mc.3,17), face descoperirea cea mai plină de taină numită Apocalipsa, prin care vorbește de ceasul necunoscut de nimeni, numai de Tatăl: "Am fost în duh în zi de duminică și am auzit, în urma mea, glas mare de trâmbiță" (Apoc.1,10).

Iată câtă importanță a dat Domnul zilei a opta, zilei de Duminică, cu care începe eternitatea, viața veșnică, cu care se încheie lucrarea lui Dumnezeu și urmează sfârșitul timpului și începutul veșniciei, pentru care ne cheamă Biserica să ne pregătim în fiecare săptămână, în fiecare Duminică în care se îmbracă cerul în lumină și într-o pace cerească.

Clopotele Bisericii noastre ne vestesc în toate sărbătorile și duminicile, triumful Împăratului lumii, triumful lui Hristos asupra „întunerului cel din afară”, cum numește Iisus Hristos locul lipsit de lumina Sa, Care ne-a spus când a venit pe pământ: "Eu sunt Lumina lumii!". "Voi sunteți fiii luminii", le-a zis Fiul lui Dumnezeu, Care cu moartea pe moarte a călcat și celor din morminte viață le-a dăruit.

Hristos a Înviat!

† JUSTINIAN
ARHIEPISCOP AL MARAMUREȘULUI
ȘI SĂTMARULUI

La 2 iunie 1600, "episcopul Efreem de la Habrul" semna astfel un act sinodal, la Suceava, unde venise la chemarea lui Mihai Viteazul. Domnul a unit sub sceptrul său cele trei țări românești. La 3 decembrie 1604, "Mănăstirea Habra din ținutul Chioar, de deasupra Băii Mari" este atestată astfel, pentru prima dată (împreună cu Mănăstirea Peri de peste Tisa, astăzi în Ucraina), într-o scrisoare a episcopului Sergheie al Maramureșului, ambele aflându-se sub autoritatea sa. Documentul exprimă îngrijorare față de nesiguranța în care se aflau bisericile și mănăstirile ortodoxe și bunurile acestora, față de abuzurile săvârșite împotriva lor, multe suferind distrugerii. Faptele se datorau atât sprijinului pe care clerul românesc îl acordase lui Mihai Viteazul, cât și luptelor generate de Contrareformă.

La 1614, Mănăstirea Habra nu mai exista. Potrivit unui memoriu al preoților și nobililor români, din ținuturile Baia Mare, Chioar și Sătmar, trimis la 15 septembrie 1614 autorităților vremii, mănăstirea „de opt ani s-a pustii de tot”, călugării fiind alungați de către un nobil, clădirile, dărâmate, chiar și clopotul, luat. I-au fost răpite: câmpiile, luncile, viile, eleșteele, ogoarele, livezile, pădurile. Cererile românilor de a se restitui proprietatea mănăstirii, spre a o reface, au rămas, se pare, fără un răspuns vreme de 400 de ani.

Contemporană cu Mănăstirea Peri – reședința vechii episcopii a Maramureșului, Mănăstirea Habra, poate ea însăși reședința arhierescă, dăruită cu o avere importantă și cu vechi privilegii, a avut aceeași soartă și aceiași ctitori și binefăcători - voievozii maramureșeni din familia Dragoșeștilor, nepoți ai lui Dragoș Vodă, «descălecătorul» în Moldova. A fost construită, poate, în jurul anului 1400. După distrugerea mănăstirii, dar refuzând să-i accepte lipsa, oamenii au creat și au păstrat, peste veacuri, legenda unei biserici îngropate împreună cu clopotul în mlaștina de sub dealul Habrul. Aici, în noaptea de Paști, «ardeau flăcări», în timp ce, din adâncuri, «clopotul vestea Învierea».

Au păstrat și obiceiul pelerinajului de Sf. Paști, pe dealurile: „Habrul”, „Călugăresc” și „Galilei”.

S-a crezut multă vreme, datorită asemănării denumirii, că mănăstirea de pe "Habrul" se afla undeva în Hebron. În anii '70 a fost identificat aici locul vechii mănăstiri, s-a reconstituit și s-a publicat istoria ei. La 15 aprilie 1990, de Sf. Paști, credincioșii din Groși și Ocoliș, în frunte cu preoții, au reluat pelerinajul și rugăciunile pe Habrul, după 30 de ani de interdicție. S-a hotărât și reclădirea mănăstirii.

Sprijinul Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmarului, reînființată în noiembrie 1990, a întâistătorului ei, PSSa Iustinian Chira, a fost hotărâtoare pentru reînființarea

Flăcările credinței și patriotismului DE PE „HABRUL”

Mănăstirea Habra cu hramul "Învierea Domnului" se află pe locul numit din vechime "Habrul", în hotarul comunei Groși, Municipiul Baia Mare, județul Maramureș, lângă Ocoliș, la 7 km sud de Baia Mare, dincolo de dealurile care mărginesc spre miazăzi orașul, în peisajul minunat al Țării Chioarului.

Mănăstirii Habra. PSSa a încredințat misiunea începerii lucrărilor de construcție, inițial a schitului, apoi a mănăstirii, pr. Protopop Ioan Coltan, parohul Groșilor.

În 1992, Primăria comunei Groși a donat terenul necesar reconstrucției mănăstirii. La 16 februarie 1999, Patriarhia Română aprobă înființarea Mănăstirii Habra, ca mănăstire de maici.

Ansamblul este proiectat de arh. Laura Zaharia. Dimensiunile Bisericii: I-21m; L-18m; l-7-9m, arhitectura ei fiind inspirată de «Bolnița» Mănăstirii Cozia, prețios monument din sec. XVI.

În noiembrie 1997, cinci maici de la Mănăstirea Timișeni, jud.Timiș, primesc să se stabilească, în condiții improvizate și precare, aici pe Harburul, spre a continua opera de reconstrucție a Mănăstirii Habra.

Din anul 1998, slujbele se oficiază în spațiul amenajat la demisolul Bisericii. Clopotele mari, dăruite de credincioșii din

Groși și Satu Nou de Sus, au fost sfințite în anii 1999-2003.

La 8 noiembrie 1999, Mănăstirea Habra i se atribuie al doilea hram, al «Sf. Arhangheli MIHAIL ȘI GAVRIL», în memoria lui Mihai Viteazul, la 400 de ani de la intrarea în Alba Iulia, ca principe al Transilvaniei.

Casa Stareției cu chilii și Paraclis se afla parțial în folosință din anul 2000.

La 26 august 2001, se sfințește «Capul lui Mihai Viteazul», monument în bronz (sculptor. Ioan Marchiș), la comemorarea a 400 de ani de la martiriul voievodului român, erou al Bisericii și al Neamului său.

Construcția și dotarea bisericii și a întregii mănăstiri continuă, cu contribuția credincioșilor din Groși, Ocoliș, din împrejurimi și de mai departe, pentru care maicile de la Habra se vor ruga mereu. Cererile românilor de a se restitui proprietatea mănăstirii, spre a o reface, au rămas, se pare, fără răspuns vreme de 400 de ani.

SFANTA EUHARISTIE

Taina Invierii noastre

În Sfânta Evanghelie după Ioan, în capitolul al șaselea, este relatată minunea înmulțirii pâinilor în pustie și săturarea celor 5000 de bărbați afară de femei și de copii. Mântuitorul are o discuție cu Apostolul Filip, întrebându-l: „De unde vom cumpăra pâine ca să mâncăm aceștia...Dar aceasta o zicea ca să-l încerce, știind ce avea să facă”(Ioan 6,5 - Ioan 6,6).

Unul dintre ucenici, Andrei, fratele lui Simon Petru a zis: „Este aici un băiat care are cinci pâini de orz și doi pești. Dar ce sunt acestea la atâția?”

În acel moment, Iisus începe să lucreze minunea nu doar ca să aline foamea mulțimilor, ci ca să deslușească Taina Sfintei Euharistii.

Lucrarea Mântuitorului se desfășoară într-o ordine desăvârșită. Poruncește să-i așeze pe oameni în cete de câte 50, jos pe iarbă, ca să poată fi numărați, și astfel să poată fi mai ușor înțeleasă minunea. Apoi Hristos ia pâinile, se roagă, mulțumește, le dă ucenicilor, iar ucenicii mulțimilor. Evanghelistul relatează că au mâncat toți, s-au săturat și au adunat 12 coșuri pline cu fărâmituri. Sfinții Părinți ai Bisericii interpretează minunea înmulțirii pâinilor și săturarea mulțimilor ca simbolizând Sfânta Euharistie. Iată ce rostește preotul la Sfânta Liturghie când frânge Sfântul Agneț după prefacere: „Se sfărâmă și se împarte Mielul lui Dumnezeu, cel ce se sfărâmă și nu se desparte, cel ce se mănâncă pururea și niciodată nu se sfârșește ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește”.

În acest moment al Sfântei Liturghii, slujitorul mărturisește minunea ce s-a petrecut la înmulțirea pâinilor și se petrece la fiecare Sfântă Liturghie cu credințioșii care se împărtășesc din același Sfânt Potir din care s-au împărtășit slujitorii, formând împreună Trupul tainic al Domnului prin faptul că toți devin hristofori, adică purtători de Hristos.

Legat de minunea înmulțirii pâinilor, în același capitol, Mântuitorul are o lungă și cutremurătoare discuție cu cărturarii și fariseii, dar și cu ucenicii și poporul care era de față. Hristos sancționează abordarea simplistă a mulțimii și spune „Mă căutați nu pentru că ați văzut minunea, ci pentru că ați mâncat din pâini și v-ați săturat” (Ioan 6, 26) după care arată diferența între mana pe care au mâncat-o părinții lor în pustie și au murit și pâinea care s-a pogorât din cer și care dă viață lumii „Eu sunt pâinea cea vie, care s-a pogorât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci, iar pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este Trupul Meu.” (Ioan 6, 51) „Adevărat zic vouă, de nu veți mânca trupul fiului omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viața în voi” (Ioan 6, 53) „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică și eu îl voi învia în ziua cea de apoi.” (Ioan 6,54)

„Aceasta este pâinea care s-a pogorât din cer, nu precum au mâncat părinții voștri mană și au murit. Cel ce mănâncă această pâine va trăi în veac.” (Ioan 6, 58).

Cărturarii și fariseii au fost scandalizați, mulți ucenici au fost tulburați și au plecat, iar cei 12 apostoli au rămas definitiv cu El. Mântuitorul i-a întrebat: „Nu vreți și voi să vă duceți? Simon Petru I-a răspuns: Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice” (Ioan 6, 68).

La Cina cea de Taină din joia sfințelor patimi, Hristos a instituit Sfânta Euharistie atunci când a rostit cuvintele: Luați mâncați acesta este Trupul Meu... Și luând paharul și mulțumind le-a dat, zicând: Beți dintr-u acesta toți, acesta este sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor. (Matei 26, 26 - 28) „Aceasta să faceți întru pomenirea mea, că ori de câte ori veți mânca această pâine și veți bea acest pahar, moartea mea veți vesti și Învieria Mea veți mărturisi...” (Liturghia Sf. Vasile cel Mare).

Sfânta Euharistie sau Sfânta Împărtășanie este alături de Taina Sfântului Botez și a Sfântului și Marelui Mir, una din cele trei taine de inițiere care se împărtășesc împreună la botez. În Biserica Ortodoxă se administrează odată pentru că orice nou botezat devine mădular al trupului Tainic a lui Hristos care este Biserica. De aceea se cântă la Botez „Câți în Hristos v-ați Botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat...”

Ce înseamnă acest lucru? Că cel nou botezat s-a îmbrăcat în toată umanitatea îndumnezeită a Mântuitorului, urmând să parcurgă același drum al ascultării față de Tatăl, al primirii cu smerenie și al purtării cu răbdare a tuturor încercărilor și pătimirilor; purtarea crucii de creștin, moartea pentru lume și pentru păcat, mărturisirea lui Hristos și Învieria în slava pe care a dat-o Mântuitorul ucenicilor: „Slava pe care Tu mi-ai dat-o mie, le-am dat-o lor...Părinte, voiesc ca acolo unde sunt Eu, să fie și aceștia pe care Mi i-ai dat pentru ca să vadă slava mea...” (Ioan 17, 22, 24).

Prin botez, omul devine fiu al lui Dumnezeu după har și intră în familia Preasfintei Treimi. Ca acest loc să fie onorat, creștinul trebuie să se facă vrednic de el, trăind o viață bine plăcută lui Dumnezeu. Tocmai de aceea Mântuitorul a instituit Taina Pocăinței sau a Spovedaniei. Omul este înclinat spre cele de jos și lesne alunecător, fapt pentru care are nevoie de ridicare din cădere printr-o luptă duhovnicească continuă și ajutorul harului Duhului Sfânt:

„Care pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește” (din slujba hirotonirii preoților).

Prin mărturisirea păcatelor în fața preotului duhovnic, care a primit de la Hristos puterea de a lega și dezlega „Luați Duh Sfânt, cărora le veți ierta păcatele, vor fi iertate și cărora le veți ține, ținute vor fi” (Ioan 20, 22, 23) creștinul primește lumina înțelegerii adevărate și anume că, Învieria cea de-apoi trebuie să fie precedată de înviera cea dintâi, din moartea păcatelor.

Împărtășirea cu Sfintele și Dumnezeieștile Taine este atât arvuna învierii celei duhovnicești, cât și învierii celei de obște. De aceea nimeni nu trebuie să plece din lumea aceasta fără a-și mărturisi păcatele și a se împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului.

Sfânta Euharistie este germenul care va produce Învieria cea din morți. „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi”(Ioan 6, 54). Iată de ce nu este îngăduit nici unui creștin să plece din lumea aceasta nepregătit, nespovedit și neîmpărtășit.

La sfârșitul Simbolului de Credință noi mărturisim: „Aștept Învieria morților și viața veacului ce va să fie. Amin!”. Dacă mărturisirea noastră de credință nu s-ar încheia așa, ar însemna că suntem sortiți deznădejdiei și morții veșnice. Imnul de biruință al Sfințelor Paști:

„Hristos a Înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”

arată că Hristos prin moarte Sa a biruit moartea noastră dăruindu-ne Învieria și viața veșnică.

De aceea în rânduiala Bisericii acest imn de biruință se cântă nu numai de la Paști până la Înălțare, ci cu el se încheie slujba înmormântării fiecărui creștin care l-a mărturisit pe Hristos în viață și a adormit întru nădejdea Învierii și a vieții de veci. Iubirea lui Hristos față de umanitate este mai puternică decât moartea, iar iubirea noastră față de Hristos ne face părtași Învierii Lui pe care o primim în dar ca răsplăt pentru urmarea și mărturisirea Domnului.

Fie ca Lumina lui Hristos pe care o primim în noaptea Sfințelor Paști să ne lumineze întreaga viață pământească și calea spre împărăția lui Dumnezeu!

† IUSTIN HODEA SIGHETEANUL
Arhiereu Vicar
Al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului

DE MARAMUREȘ
Gazeta

Baia Mare, Bd. Traian 23/9
Tel. 0728-836 348, 0362-401 332
fax 0362-401 331
www.gazetademaramures.ro

Fondator
Dan **PÂRCĂLAB**

Director general
Ioana **LUCĂCEL**

Coordonator de proiect
Mircea **CRÎȘAN**

IT/DTP
Ada **FONAI**

Colaboratori
Pr.dr. Cristian **Ștefan**
- consilier cultural

Pr.dr. Augustin **Vasile**
- vicar administrativ

Protos. drd. Casian **Filip**
- ecleziarh al Catedralei
Episcopale „Sfânta Treime”

Ierodiacon Teodosie **Bud**

OUĂLE ROȘII

De pe masa din ziua de Paști nu lipsesc ouăle roșii. Acestea se vopsesc în Joia sau în Sâmbăta Mare, după ce gospodinele le-au cules din cuibare. În Maramureș este o tradiție conform căreia ouăle se pot aduna din cuibare, începând cu Miercurea din Mijlocul Postului, prima miercuri de după Duminica Sfintei Cruci.

În prima zi de Paști ouăle se ciocnesc cap cu cap, de regulă primul care ciocnește este cel mai vârstnic bărbat de la masă. Ouăle înroșite amintesc de prezența Maicii Domnului la picioarele Sfintei Cruci unde a așezat un coș cu ouă peste care a curs sângele Domnului. Nu se vopsesc niciodată ouă în Vinerea Mare întrucât această zi Sfântă trebuie ținută cu post aspru și cu multă rugăciune și cu prezența la Sfânta Biserică la Slujba Prohodului Domnului. La țară mai există obiceiul ca în dimineața zilei de Paști unii își spală fața cu apă neînchepută, în care se pune un ou roșu, existând credința că vor fi tot anul frumoși și sănătoși și un ou roșu.

De împrumut, au apărut și în Maramureș ouă încondeiate din Bucovina. Ouăle decorative au o simbolistică extrem de variată. Astfel, linia dreaptă verticală de pe ou simbolizează viața iar linia orizontală moartea. Linia dublă dreaptă simbolizează eternitatea iar cea ondulată purificarea. Linia spiralată semnifică timpul iar cea dublă spiralată legătura dintre viață și moarte. Dacă vom găsi pe unele ouă dreptunghiuri acestea simbolizează gândirea și cunoașterea.

În alte părți, cojile ouălor roșii sunt aruncate pe apă, pentru a ajunge la copiii nebotezați care poartă numele de „blajini”, ca să știe și acele suflete neprihănite că au sosit Paștele. De aici și denumirea de „Paștile blajinilor”. În Maramureș cojile ouălor vopsite se așează, în general, sub brazde, pentru ca pământul să dea rod bun. Oul vopsit este simbolul Mântuitorului, care părăsește mormântul și se întoarce la viață, precum puil de găină ieșit din găuace.

Obiceiuri și tradiții pascale DIN MARAMUREȘ

Preot Dr. Vasile Augustin
VICAR EPARHIAL

Praznicul Sfințelor Paști este cea mai importantă sărbătoare din anul bisericesc. Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este taina cutremurătoare ce a zguduit întreaga creație.

În Maramureș, „țară veche, cu oameni fără pereche” obiceiurile și tradițiile pascale sunt din cele mai frumoase, ele simbolizând trezirea la viață, prin Învierea Domnului și prin venirea primăverii.

MIELUL PASCAL

În Maramureșul rural, mielul este preparat în chip tradițional pe când în cel urban în vremurile noastre se impune drobul de miel. Ca nou aliment, cu gust distinct, prin imitație această formă „modernă” va cuprinde și mediul rural întrucât pentru gospodine pregătirea drobului presupune utilizarea unui întreg arsenal de mirodenii, precum sare, piper, tarhon, pătrunjel și mărar.

Sacrificarea mielului paschal ne amintește de Paștile iudaice, dar cu o semnificație creștină. Mielul este, mai cu seamă semnul blândeții, inocenței, simplității și purității, care-l exemplifică pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

De altfel, sacrificarea inocentului miel împlinește Scriptura și se reactualizează la fiecare Sfântă Liturghie săvârșită de preot, când la Rânduiala Proscomidiei acesta taie din prescură în partea stângă a peceții cea

COȘURILE DE PAȘTI

Liturghia Pascală este cea mai frumoasă dintre Liturghiile din Anul Bisericesc. Orice Sfântă Liturghie este cea mai înaltă laudă și cinstire pe care o putem aduce lui Dumnezeu, însă cea a Sfințelor Paști le întrece pe toate. De ce? Pentru că la această Sfântă Liturghie participă, de regulă toți credincioșii, îmbrăcați în haină de sărbătoare.

După ce majoritatea s-au spălat prin Taina Spovedaniei și s-au împărțit cu Sfânta Euharistie spre iertarea păcatelor și spre dobândirea Vieții celei veșnice, vin cu toții la Sfânta Liturghie din Duminica Paștilor precum odinioară creștinii din biserică primară aducând coșuri cu mâncare, anume pregătite pentru ziua de Paști. În coșuri, socăcițele pun cu migală, mielul umplut care ne amintește nouă tuturor de berbecul pe care Patriarhul Avraam l-a adus jertfă, de mielul inocentului Abel, precum și de vițelul de îngrășat pe care Tatăl a pus să fie înjunghiat la întoarcerea Fiului risipitor. Se pun, de asemenea, pască, brânză, ouă, vasul cu vin din struguri precum și alte alimente. De exemplu femeile pun în coșuri sare, care după binecuvântare, este folosită la

cu literele HS și KA, zicând „Și ca un miel nevinovat, fără de glas, înaintea celui ce-l tunde, așa nu și-a deschis gura Sa”, iar atunci când slujitorul Domnului taie cruciș miezul Sfântului Agneț adaugă „Se fereste Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii, pentru viața și mântuirea lumii”. Tăcerea mieilor sacrificați în Săptămâna Mare este o taină de nepătruns. Ca și fiu de țărăn, revăd și acum chipul de stăpân la casa lui al tatălui meu care sacrifica, după un anumit ritual mielul paschal. Copil fiind, cunoșteam toți mieii din bățatură Tata îl alegea pe cel mai dolofan, iar eu mă ascundeam după colțul casei și mă apucam de plâns. Era plânsul și regretul că se curma o viață plâpândă. Mai târziu am înțeles că marele sacrificiu a fost al Fiului Domnului care și-a dat viața preț de răscumpărare pentru iertarea păcatelor lumii. Acum mâncăm miei de la abator, nu mai au același gust. Să ne dorim Paști tradițional, cu parfumul, durerea, lacrimile și bucuriile lui!

sfințirea fântânilor, căței de usturoi pentru a feri casa de farmece, cărnați afumați și slănină care arată bunăstarea gospodariilor precum și nelipsite ouă roșii.

Coșurile sunt acoperite cu ștergări frumoase care demonstrează hărnicia și indeletnicirea gospodinelor și cu lumânări ornamentale. La sfârșitul Sfintei Liturghii, coșurile se binecuvântează și se sfințesc cu aghiasmă de către preot, apoi lumea se întoarce acasă spre a servi bucatele din vase noi și curate. Sunt și multe alte obiceiuri și tradiții legate de ciclul Pascal. În final recomandăm cititorilor noștri să fie cumpătați în servirea mesei de Paști, după lungul drum al Postului. De altfel, Sărbătoarea Sfințelor Paști țin doar trei zile, spre deosebire de perioada lungă a Sărbătorilor de iarnă, în popor spunându-se, printre altele: „Crăciunul este sătul iar Paștele fudul!” Mai mult decât tradițiile locale, mai mult decât umblatul cu udatul din a doua zi de Paști, mai bine ar fi dacă am păstra obiceiul creștinesc de a ne saluta unii pe alții cu „Hristos a Înviat” de la Sfințele Paști până în ziua de Înălțare adică timp de patruzeci de zile, când știm, dintr-o altă tradiție că și ușile raiului rămân deschise, precum ușile împărătești din Sfântul altar, de bucuria Învierii Domnului.

PASCA

În Joia Mare, dimineața, în toate bisericile se săvârșește Liturghia Sfântului Vasile cel Mare unită cu Vecernia.

În cadrul Sfintei Liturghii preoții scot Sfântul Agneț pentru bolnavi iar strana cântă Heruvicul Special „Cinei Tale celei de Taină, astăzi Fiul lui Dumnezeu pătaș mă primește...” amintind de mărturisirea și mântuirea tîlharului de pe cruce. În parohiile rurale, în cadrul acestei tainice Liturghii femeile aduc la biserică pâine pentru a fi sfințită, din care vor gusta credincioșii după slujba Învierii din noaptea de Sfințele Paști.

În trecut, gospodinele noastre ortodoxe frământau această pâine din Joia Mare după un anumit ritual. Îmi aduc aminte de bunica mea, o țărancă văduvă din părțile Chioarului care era prescurnicăta parohiei cum se pregătea pentru acel moment. Se scula dimineața devreme, se spăla și se îmbrăca în haine curate, albe ca și laptele, apoi îngenunchea și se ruga îndelung. Începea apoi frământatul, după cântatul cocoșilor iar la ivirea zorilor pâinea era pusă în cuptor. Îi plăcea să coacă pentru mai multe gospodine. Dimineața așeza pâinile în coșuri acestea fiind acoperite cu prosoape de in, ca să-și păstreze frăgezimea. Mirosul pâinii de casă aburinde împreună cu cel de tămâie de la Sfânta Biserică erau ca o pregustare a Sfințelor Paști. S-au dus acele vremuri. Astăzi pâinea tăiată la biserică în noaptea învierii este adusă din brutării este amestecată cu vinul oferit de politicieni și se vinde în pahare de plastic pe tarabele coratorilor. Am ajuns să împărțim lumii un Hristos comercial!

Aluatul pentru pască se face numai din făină de grâu de bună calitate, cernută prin sită deasă, și se așează într-o tavă rotundă. În mijlocul tăvii, unele gospodine pun brânză de vacă îndulcită cu zahăr, ouă, mirodenii și stafide. Peste brânză se face o cruce, împletită din același aluat împodobită cu ornamente florale.

După părerea mea, pasca adevărată este cea apropiată de anafora. Ea se aseamănă cu azima, adică pâinea nedospită pe care o consumă evreii cu prilejul sărbătorilor pascale. Celelalte forme de coptături pascale sunt delicatose culinare însă este bine de reținut că rânduiala Paștilor este una creștină, iar Evanghelia nu este o carte de bucate!

LUMÂNĂRILE

Postul Păresimilor se termină în Sâmbăta Mare la miezul nopții, spre Duminică. Atunci în dangăt de clopote preotul iese afară din biserică cu făclia aprinsă, zicând cu voce înaltă: „Veniți de luați lumină. Lumina lui Hristos luminează tuturor”.

Fiecare creștin încearcă să-și aprindă lumânarea de la cea a preotului. Se începe slujba învierii cu „Hristos a Înviat din morți...” De ce la miezul nopții? De la Pilda cu cele 10 Fecioare, care au ieșit în miez de noapte cu candelă aprinsă întru întâmpinarea Mirelui, în noaptea de Sfințele Paști mirele fiind însuși Hristos cel înviat din morți.

Întrucât toată lumea stă la Slujba Învierii cu lumânări aprinse în mâini, Praznicul Paștilor i se mai spune și Sărbătoarea Luminii. Lumânărilor de la înviere li se atribuie puteri sporite. Sunt păstrate cu sfințenie în casele creștinilor și aprinse în caz de grindină, furtuni năpraznice, sau mari primejdii. Noaptea învierii este una deosebită, ea simbolizând noaptea luminii, adică clipa izbăvirii omului din iad, din păcat și din moarte. Sunt localități în Maramureș unde creștinii merg de la biserică, după Slujba Învierii, la cimitir și aprind pe mormintele celor dragi lumânări, cu convingerea că omenirea întreagă va învia după modelul învierii lui Hristos.

† DANIEL
PRIN HARUL LUI DUMNEZEU ARHIEPISCOP
AL BUCUREȘTILOR, MITROPOLIT AL
MUNTENIEI ȘI DOBROGEI, LOCTIITOR
AL TRONULUI CEZAREEI CAPADOCIEI ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Preacuvioși și Preacucernici Părinți, Iubiți credincioși și credincioase,

Hristos Cel răstignit și înviat S-a arătat ucenicilor Săi în seara zilei Învierii Sale, pentru a-i încredința că El a trecut prin moarte și a biruit-o. Trupul lui Hristos n-a cunoscut stricăciunea în mormânt, pentru că era unit cu Dumnezeirea Fiului Cel veșnic. Iar sufletul lui Hristos n-a fost ținut în iad, tot pentru că era unit cu Dumnezeirea Sa. Moartea, ca despărțire a sufletului de trup, fiind pentru om urmarea păcatului (cf. Romani 6, 23), prima lucrare a lui Hristos după biruința Sa asupra morții a fost aceea de a împărtași ucenicilor Săi puterea de a ierta păcatele (cf. Ioan 20, 19-23). Însă, ucenicul Toma, nefiind prezent acolo cu ceilalți, dar voind apoi să se încredințeze de adevărul Învierii lui Hristos în chip material, prin simțuri, a zis: „dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielor și dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede” (Ioan 20, 25). De aceea, peste opt zile, Hristos-Domnul S-a arătat și lui Toma, zicându-i: „Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea; și nu fi necredincios, ci credincios. A răspuns Toma și I-a zis: Domnul meu și Dumnezeul meu! Iisus i-a zis: Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!” (Ioan 20, 27-29). Cu alte cuvinte, fericiți sunt cei care văd duhovnicește, cu ochii credinței, pe Dumnezeu Cel nevăzut, pentru că simt prezența Lui dumnezeiască iubitoare și vindecătoare. Înțelegem că Hristos-Domnul Cel înviat din morți, cu iubire și înțelepciune, dojenind și luminând pe ucenicul Său Toma, îl vindecă de îndoială sau de puținătatea credinței lui. Când s-a atins de trupul omenească al lui Iisus Cel înviat, Toma a mărturisit dumnezeirea Lui, zicând: Domnul meu și Dumnezeul meu!

Toma s-a atins de trupul material, văzut și limitat al lui Hristos, dar a mărturisit pe Dumnezeu Cel nematerial, nevăzut și nemărginit. El s-a atins de semnele Crucii și a mărturisit slava Învierii. S-a atins de semnele suferinței și ale morții trecătoare, dar a mărturisit puterea Învierii și a vieții veșnice.

PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL, PREACUCERNICULUI CLER
ȘI PREAIUBIȚILOR CREDINCIOȘI DIN ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

Har, milă și pace de la Hristos - Domnul nostru, iar de la noi părintești binecuvântări

Hristos a Înviat!

S-a atins de semnele lăsate în trupul lui Hristos de păcatele oamenilor (trădare, invidie, ură și violență), dar a mărturisit puterea iubirii lui Dumnezeu mai tare decât păcatul și moartea. S-a atins de semnele istoriei păcătoase care ucide, dar a mărturisit veșnicia iubirii milostive a lui Dumnezeu care dăruiește viață.

S-a atins de semnele bolii păcatului omenească, dar a mărturisit lumina vindecării dumnezeiești, ca să se împlinească profeția lui Isaia care, cu sute de ani înainte, fiind inspirat de Duhul Sfânt, a rezumat taina legăturii dintre Cruce și Înviere, în cuvintele: „(...) prin rănilile Lui noi toți ne-am vindecat” (Isaia 53, 5).

Rănilile pătimirilor lui Hristos Cel răstignit s-au vindecat prin Înviere. Deși nu mai sângerează, ele totuși însemnează ceva: sunt stigmatice sau semne care confirmă și comunică iubirea Lui smerită mai tare decât păcatul și moartea. Urmele Crucii, deși vindecate prin Înviere, rămân totuși imprimare în trupul lui Hristos Cel preaslăvit, pentru a ne arăta că suferințele și nevoințele omului în lupta sa cu păcatul în istorie nu sunt uitate de Dumnezeu în veșnicie, ci vindecate și luminate sau transfigurate în semne de biruință ale iubirii răstignite asupra păcatului (egoismului), morții și iadului.

Cântările Canonului Învierii arată puterea vindecătoare a Sfintei Crucii, adică a Sfintelor Pătimiri ale Domnului Iisus Hristos, astfel: „Suitu-Te-ai pe Cruce, patimile mele vindecându-le cu patima preacuratului Tău trup pe care de voie l-ai purtat” (Canonul Învierii, gl. IV, cântarea a 4-a, Duminică, la Utrenie).

Mântuirea, ca vindecare a naturii umane de păcat, de moarte și de coruptibilitate sau stricăciune, este cântată în slujba Sfintelor Paști, astfel: „Cu trupul adormind, ca un muritor, Împărate și Doamne, a treia zi ai înviat pe Adam din stricăciune ridicând și moartea pierzând; Paștile nestricăciunii, lumii de mântuire” (Lumi-nânda, Utrenia Sfintelor Paști).

De asemenea, este semnificativ faptul că prima sărbătoare după Sfintele Paști, Vinerea din Săptămâna luminată, este numită Izvorul Tămăduirii sau Izvorul cel de Viață purtător. Sărbătoarea aceasta ne amintește că harul tămăduitor sau vindecător al lui Dumnezeu s-a arătat lângă Constantinopol, într-un loc pe care a fost zidită o biserică închinată Maicii Domnului. În această biserică s-au vindecat mai mulți împărați, patriarhi, monahi și simpli credincioși, prin milostivirea Mântuitorului Iisus Hristos și a Maicii Domnului (Vezi Sinaxarul zilei de Vineri, în Săptămâna luminată).

Legătura dintre Vinerea Sfintelor Patimi ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos și Vinerea Izvorului Tămăduirii ne arată taina Bisericii lui Hristos ca spațiu de vindecare de boală și eliberare de păcate. De fapt, Maica Domnului care a stat lângă Crucea lui Hristos Cel răstignit și a văzut rănilile din mâinile și picioarele Lui, precum și rana din coasta Lui împunsă, din care a ieșit sânge și apă (cf. Ioan 19, 34), simboluri ale Botezului și Euharistiei, a devenit icoana vie a Bisericii lui Hristos plină de harul tămăduitor dăruit ei de Hristos Cel răstignit și înviat.

Sărbătoarea Izvorul Tămăduirii ne arată că harul vindecător al lui Hristos Cel răstignit și înviat se revărsa în Biserică, prin Sfintele ei Taine și rugăciuni, în mod deosebit, prin milostivirea și rugăciunile Maicii Domnului, după cum se spune în slujba Vecerniei din Vinerea Izvorului Tămăduirii: „Lucruri minunate și uimitoare a săvârșit Stăpânul cerurilor, dintru început prin tine, cea cu totul fără prihană. Că și de sus a picurat (har) lămurit ca o ploaie, în pântecul tău, dumnezeiască Mireasă, arătându-te pe tine izvor din care curge toată bunătatea și mulțimea de tămăduiri, izvorând din belșug faceri de bine tuturor celor ce au nevoie de întărirea sufletelor și de sănătatea trupului prin apa harului” (Vineri, în Săptămâna luminată, Stihiră din slujba Vecerniei, vezi Penticostar, București, 1973, p. 52).

În toate Duminicile care urmează după Sărbătoarea Învierii Domnului până la

„prin rănilile Lui noi toți ne-am vindecat”
(Isaia 53, 5)

Sărbătoarea Înălțării Domnului, se arată, într-un fel sau altul, puterea vindecătoare a lui Hristos, atât pentru suflet, cât și pentru trup. Astfel, Duminica femeilor mironosițe ne arată că aceste femei au fost vindecate de teamă primind bucurie de la Hristos, Care le spune: „Bucurați-vă! (...) Nu vă temeți!” (Matei 28, 9-10).

Duminica Slăbănogului de la Vitezda ne arată că vindecarea acestuia de paralizie a fost în același timp o tămăduire sufletească și trupească, o izbăvire de păcat și de boală. Duminica Samaritencei ne arată că această femeie, diferită de evrei ca neam și credință, a fost vindecată de afecțiunea ei dezordonată și de necunoașterea adevăratei credințe. Iar Duminica Orbului ne arată că vindecarea unui orb din naștere are ca scop preamărirea iubirii și milostivirii lui Dumnezeu pentru oameni, ca ei să înțeleagă că atât sănătatea (vederea normală), cât și vindecarea de boală sunt daruri de la Dumnezeu.

În timpul vieții Sale pământești, de la Nașterea Sa în Betleem până la Înălțarea Sa la cer pe muntele măslinilor, Hristos-Domnul, prin tot ceea ce este El ca Dumnezeu-Om, prin tot ceea ce învață și face, de fapt vindecă și înnoiește, sfințește și înalță firea noastră omenească, pentru că unește voința umană cu voința divină, împlinind voia lui Dumnezeu-Tatăl prin smerită ascultare și dăruire de sine întru iubire față de Dumnezeu și față de oameni.

„Cel care l-a făcut pe om (...) Se face El însuși pătimitor, pentru a vindeca patimile noastre prin Patima Sa; și astfel desființând în trupul Său patimile noastre care întrecuseră orice măsură, în marea Sa iubire de oameni reînnoiește în Duhul puterile sufletului nostru” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, Capete despre cunoașterea de Dumnezeu și iconomia întrupării, III, 14, cf. Jean Claude Larchet, Terapeutică bolilor spirituale, Ed. Sophia, București, 2001, p. 244) – după cum spune Sfântul Maxim Mărturisitorul, de la a cărui moarte se împlinește anul acesta 1350 de ani.

Iubiți fi și fice duhovnicești,

În Persoana divino-umană a Mântuitorului Iisus Hristos Cel răstignit și înviat, se află, așadar, izvorul vindecării noastre de păcat și de urmările lui: boala, suferința, moartea și stricăciunea.

Taina Pocăinței sau a Mărturisirii și iertării păcatelor, pre-cum și Taina Sfântului Maslu sunt izvoare permanente de vindecare de păcate, de patimi, de boli și de suferințe. În toate Sfintele Taine ale Bisericii lucrează harul Preasfintei Treimi, care ne arată iubirea milostivă a lui Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre (Slujba Sfântului Maslu) și Izvorul tămăduirilor (Slujba sfințirii apei).

De aceea, Sfântul Ioan Gură de Aur a numit Biserica lui Hristos „farmacie duhovnicească, unde se pregătesc leacuri noi, ca să ne vindecăm de rănila pe care ni le face lumea” (Omilii la Ioan, II, 5, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutică...*, p. 254).

Același Sfânt Părinte cheamă la vindecare sufletească și mântuire zicând: „*Intrați în biserică și mărturișiți-vă păcatele voastre, căindu-vă pentru ele; căci acolo veți afla doctorul care vă vindecă, iar nu un judecător care să vă osândească; acolo nu se cere pedepsirea păcătoșului, ci se dă iertarea păcatelor*” (Omilia despre pocăință, III, 4, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutică...*, p. 263).

Însă iertarea păcatelor se arată duhovnicește mai ales în vindecarea de ele. De aceea, cartea numită Constituțiile Apostolice (sec. IV) îndeamnă pe episcop, ca păstor de suflete, să fie un medic duhovniceș:

„*Ca un doctor iubitor și plin de milă, îngrijește-i pe cei păcătoși, folosind doctoriile potrivite pentru a-i vindeca; și nu numai tăind, arzând și prin leacuri usturătoare, ci și legând și oblojind, dând leacuri plăcute și care închid repede rănila, răcorind și îmbărbătând prin cuvinte blânde. Dar dacă rana este adâncă, spal-o și leag-o bine, ca să nu se întindă și la partea sănătoasă; dacă este infectată, curăță-o cu leacuri usturătoare, adică dojeni; dacă s-a cangrenat, arde și scoate afară partea rea, poruncind posturi și ajunări*” (Constituțiile Apostolice, II, 40, 5-8, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutică...*, p. 263).

Prin urmare, în Biserica Ortodoxă, canonul sau epitimia nu este o pedeapsă, ci o doctorie, o pavază contra păcatului. Pocăința este reînnoirea harului primit la Botez; ea ne aduce vindecarea și înnoirea vieții spirituale. Ea ne pregătește pentru primirea

Sfintei Împărtașanii sau Euharistii, spre „tămăduirea sufletului și a trupu-lui”, spre „iertarea păcatelor și spre viața de veci”, cum se spune în rugăciunile de la Împărtașire.

Iar prin împărtașirea cu Trupul și Sângele Domnului din Sfânta Euharistie ne pregătim pentru Înviere (cf. Ioan 6, 51-58). De aceea, Sfânta Euharistie a fost numită „leacul nemuririi” (Clement Alexandrinul, *Cuvânt împotriva elinilor*, X, 106, 2, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutică...*, p. 273) sau „leacul nemuririi și doctorie pentru a nu muri, ci a trăi veșnic în Iisus Hristos” (Sf. Ignatie Teoforul, *Epistola către Efeseni*, XX, 2, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutică...*, p. 273).

Prin Taina Sfântului Maslu se dăruiește bolnavilor vindecarea sufletească și trupească, adică iertarea de păcate și tămăduirea de boală sau alinarea suferinței (cf. Marcu 6, 13 și Iacob 5, 14-15).

Însă pentru vindecarea și mântuirea noastră sufletească și trupească este nevoie de multă credință și de multă stăruință în rugăciune, precum și de iubire milostivă față de semenii.

De aceea, Sfântul Macarie spune în această privință:

„*Dacă cineva nu se apropie de Domnul, împins de propria-i voință și cu tot sufletul și nu se roagă cu credință puternică, nu dobândește vindecarea (...). Noi n-am dobândit încă vindecarea duhovnicească și mântuirea pentru că nu-L iubim din toată inima și nici nu credem în El cu adevărat. Să credem deci în El, să ne apropiem cu adevărat de El, pentru ca să lucreze îndată adevărata tămăduire în noi*” (Sf. Macarie, Omilii duhovnicești (col. II), XX, 8, cf. Jean Claude Larchet, *Terapeutică...*, p. 289).

Iubiți frați și surori în Domnul,

Astăzi vedem în jurul nostru multă suferință, multe boli sufletești și trupești care au nevoie de alinare și de vindecare. Din cauza crizei economice, spitalele s-au rărit, medicii s-au împușinat, medicamentele s-au scumpit, iar bolile s-au înmulțit. În acest context nefericit, prin proclamarea anului 2012 ca An omagial al Sfântului Maslu și al îngrijirii bolnavilor, Biserica noastră încearcă totuși să contribuie mai mult la alinarea suferinței atât prin lucrarea ei liturgică, duhovnicească și pastorală (mai ales Sfântul Maslu), cât și prin lucrarea ei social-filantropică și social-medicală (cabinete și centre medicale), inclusiv

printr-o cultură medicală a populației, prin care oamenii sunt sfătuiți să prețuiască mai mult darul sănătății, evitând bolile, și să fie recunoscători față de persoanele care îi ajută să se vindece, mai ales când ei singuri, din cauza sărăciei, nu-și pot plăti consultațiile sau medicamentele.

În acest sens, pentru alinarea suferinței și pentru cultivarea sănătății este nevoie nu numai de o mai intensă cooperare între Stat și Biserică, ci și de conlucrare între diferite instituții și organizații sociale și de caritate, printr-o serie de programe pe care le-am putea numi solidaritate pentru sănătate.

În orice caz, trebuie să unim mai mult știința cu spiritualitatea, arta medicală cu rugăciunea, cuvântul bun cu fapta de ajutorare, grija pentru sănătatea noastră cu grija și pentru sănătatea celor din jurul nostru și a celor mai departe de noi.

Astăzi, preoții de la orașe și sate, precum și viețuitorii din mănăstiri cunosc multe probleme cu care se confruntă oamenii bătrâni, bolnavi, săraci și singuri, familiile cu mulți copii, adesea afectate de șomaj și de lipsuri multe. De aceea, îi îndemnăm să sporească, acolo unde păstoresc, activitățile de ajutorare frățească a bolnavilor și săracilor, astfel ca iubirea vindecătoare a lui Hristos Cel răstignit și înviat să fie cât mai lucrătoare prin oameni cu suflet bun și cu dare de mână, știind că fapta cea bună, izvorâtă din iubire milostivă, va fi răsplătită cu binecuvântare în lumea aceasta și cu mântuire în viața veșnică, potrivit iubirii pe care a arătat-o fiecare față de oamenii aflați în suferință și în nevoi (cf. Matei 25, 31-46).

În aceste zile de sărbătoare, de lumină și bucurie pentru viața noastră creștină, vă îndemnăm pe toți, cu părintească și frățească dragoste în Hristos, să arătați lumina dreptei credințe și a faptelor bune pretutindeni unde vă aflați, să împărtașiți și altora bucuria Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, Vindecătorul și Mântuitorul nostru.

Cu prilejul Sfințelor Sărbători de Paști, vă adresăm tuturor părintești doriri de sănătate și mântuire, de pace și bucurie, dimpreună cu salutul pascal:

„*Hristos a înviat!*”

Al vostru către
Hristos Domnul rugător,

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe
Române

PREMIANȚII olimpiadei de religie

Duminică, 1 Aprilie, P.S. Iustin Sigheteanul a liturghisit și a predicat la Catedrala Episcopală din Baia Mare. După Sf. Liturghie, P.S. Iustin Sigheteanul a premiat 6 eleve care s-au calificat la Olimpiada de Religie, faza Națională, care se va desfășura la Oradea. Premiul a costat din: o diplomă de apreciere, un premiu în bani din partea Episcopiei și un volum cu „Jurnalul Fericii” din partea Fundației „N. Steinhardt”.

Elevele care compun lotul participant sunt următoarele:

PIȚIS ANUȚA, CLASA A VII-A, ȘCOALA CU CLASELE I-VIII TG. LĂPUȘ, PROF. TOMAI REGHINA

OȘAN ANDREEA, CLASA A VIII-A, ȘCOALA CU CLASELE I-VIII

„ALEXANDRU IVASIUC” BAIA MARE, PROF. VELE FIRUȚA

BUDA ANDREEA PAULA, CLASA A IX-A, LICEUL TEORETIC “PETRU RAREȘ” TÂRGU LAPUS, PROF. BABOȘAN ANDREI

TURA ALEXANDRA, CLASA A X-A, COLEGIUL NAȚIONAL “MIHAI EMINESCU” BAIA MARE, PROF. TIRA LAURA

FLOREA ADRIANA, CLASA A XI-A, COLEGIUL NAȚIONAL “DRAGOȘ VODĂ” SIGHETU MARMAȚIEI, PROF. STAN ION

TRIF ECATERINA, CLASA A XII-A, COLEGIUL ECONOMIC “NICOLAE TITULESCU” BAIA MARE, PROF. OMOTA GABRIELA

JOI 22 MARTIE, P.S. Iustin Sigheteanul a făcut o vizită pe șantierul noii Catedrale Episcopale, pentru a vedea cum evoluează lucrările. În ultima lună a fost demontat tot eșafodajul de lemn din interiorul catedralei, rămânând doar eșafodajul metalic la cota +24, pe care se vor sprijini arcele mari, inelul și cupola. Anul acesta se vor construi arcele mari, tronsonul belvedere până la inelul de

sub cupolă. Anul viitor se va construi cupola propriu-zisă, iar la sfârșitul anului 2013, cu ajutorul Preasfintei Treimi, se va fixa crucea în vârful cupolei. P.S. Iustin Sigheteanul a mai vizitat apsidele de la demisolul catedralei, unde se pregătește spațiul pentru amenajarea muzeului eparhial de icoane și carte veche. De la catedrală a trecut în vecinătate, la blocul episcopiei, unde a vizitat noul

Știri pe scurt

Asociația Femeilor Mironosițe Maramureș, care își desfășoară activitatea umanitară și filantropică pe lângă Catedrala „Sfânta Treime” Baia Mare a pregătit, ca în fiecare an, o mică bucurie de sărbători pentru familiile și copiii cu o situație materială mai precară. În total, aproape 400 de familii au primit pachete cu alimente pentru masa de Paști, în valoare de aproximativ 90 de lei fiecare, care au inclus tot ceea ce este necesar pentru a putea pregăti așa cum se cuvine o masă îmbelșugată de Paști, de la pâine, ulei, până la șuncă, salam și cozonaci.

MARTI 3 APRILIE, la invitația D-lui Inspector Șef al Inspectoratului de Jandarmi Județean Maramureș – General de brigadă Lucian Irimuș, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la aniversarea a 162 de ani de la înființarea Jandarmeriei Române, care s-a desfășurat în incinta instituției din Municipiul Baia Mare. **MARTI 3 APRILIE**, de la ora 17.00, P.S. Iustin Sigheteanul a participat la expoziția de pictură intitulată “Icoana, de la tradiție la modernitate”, organizată de Biblioteca Județeană “Petre Dulfu”- Baia Mare, reprezentată de Domnul Teodor Ardelean, directorul instituției și Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Național Mureș, reprezentată de domnul director Nicolae Băciut, în cadrul căreia au expus artiștii Klara Balasz și Marcel Naste.

MIERCURI 4 APRILIE, P.S. Iustin Sigheteanul a săvârșit Liturghia Darurilor înainte sfințite și a predicat în Parohia Libotin, Prot. Lăpuș. La slujbă a participat și domnul Mircea Man – Președintele Consiliului Județean Maramureș - membru în Adunarea Națională Bisericească și în Consiliul Național Bisericesc.

sediul al Asociației Femeilor Ortodoxe de pe lângă Catedrala Episcopală, care, pe lângă activitățile filantropice, se ocupă și de 20 de copii din familii modeste, pe care-i învață să picteze icoane și să confecționeze obiecte artizanale tradiționale. De asemenea, Asociația Femeilor Ortodoxe are în vedere amenajarea în aceeași locație a unui centru de zi pentru bătrâni.

Maramureșul pare locul în care tradițiile de Paște au rămas neschimbate de secole. Lumina credinței nu a lăsat aici ca negura timpului să se așeze peste moștenirile din străbuni.

În multe sate, obiceiurile de Paști se împletesc cu ritualurile precreștine de primăvară

Maramureșul a păstrat aprinsă flacăra tradițiilor

ținutul luminii

În preajma marilor sărbători religioase și, mai ales, de Paște, Maramureșul devine un tărâm al lumii. Flăcările de pe dealuri sau din lumânările ținute cu grijă de credincioși la Sfânta Liturghie semnifică dănuirea credinței și identității noastre. Maramureșenii au știut să ducă lumânarea credinței și speranței și în vremuri de furtună și n-au lăsat niciodată flacăra să se stingă.

Pentru maramureșeni, sărbătoarea Paștilor înseamnă, în primul rând, înnoire. Înnoirea trupului, dar mai ales a sufletului. Simbolic, de Paști, oricât de săraci, maramureșenii tot își iau o haină nouă. Riturile dedicate Sărbătorii Învierii încep din Săptămâna Patimilor, considerată perioada de grele ispite, care pot fi învinse prin post și rugăciune. Apoi, în Sfânta noapte a Învierii Domnului, toată suflarea satelor maramureșene se îndreaptă spre biserică, cu coșercuțe în care au pus bucatele pregătite

pentru masa pascală și care urmează să fie sfințite de preot. După Sfânta Liturghie, credincioșii primesc "Paștile", pe care le iau cu sfială, rostind "Hristos a Înviat", iar cei ai casei răspund "Adevărat a Înviat!".

În dimineața Zilei de Paști se păstrează obiceiul ca întreaga familie să se spele pe față dintr-o apă în care s-a pus un ou roșu, un bănuț și o urzică pentru a fi sănătoși, harnici și avea spor tot anul. În unele localități, se fac focuri pe dealuri. În Cavnic se „împușcă”

cu țevi cu carbit. Tinerii se adună în jurul focului, „înarmați” cu țevi astupate la un capăt. Pun carbit și apă și dau foc printr-o gaură realizată în apropiere de capătul înfundat al țevii. Focul și împușcăturile pe de o parte apără comunitatea de spiritele rele, dar simbolizează și focul la care a stat Iisus în Grădina Ghețimani. Există însă și teoria că numai așa va fi spartă piatra de pe mormântul lui Iisus și că drumul lui spre ceruri va fi deschis în noaptea de Înviere. În multe sate, obiceiurile de Paști se

împletesc cu ritualurile precreștine de primăvară. În Dragomirești, de Înviere, fetele nemăritate duc lumânări preoților. Se spune că, dacă preotul aprinde lumânarea lor în biserică, se vor mărita în anul respectiv.

Feciorii tomnatici și „fetele batrâne” practicau și „FUGA CU PASCA DE LA BISERICĂ”. Se spunea că acei care ajungeau primii acasă se vor căsători în anul respectiv. În Țara Oașului, fuga

cu pasca e legată de invaziile tătarilor. Tot acolo se practica un obicei cu semnificații istorice, „ÎNVÂRTITUL BISERICII”.

În satul Racșa, în cele trei zile de Paște, toată suflarea se adună în jurul bisericii. Bătrânii, bărbații și femeile stau pe margine, iar tinerii îmbrăcați în costume populare se rotesc câte doi în jurul bisericii. După trei ture, fata face un pas în față și își schimbă partenerul. Istoria obiceiului se leagă de invazia tătarilor din 1717. Se spune

Și sărbătorile de Paște sunt însoțite de tradiții inedite în comuna Șișești. În cea de-a doua zi a Sărbătorii, de mai bine de un deceniu, aici se organizează „UDĂTORIUL”, o sărbătoare agrară a cărei vechime se pierde în negura timpului. Termenul de „udător” sau udătoriu – cum mai este cunoscut – vine de la obiceiul agrar străvechi care presupunea că oamenii satului (udătorii) să îl ude pe cel care a ieșit primul la arat. Udătorul este un bărbat care a ieșit primul la arat cu condiția să fie căsătorit, cu familie cât mai numeroasă, și să aibă boi.

și autoritățile locale, care atestau calitățile celui ales. Udătorul avea ca semnificație reînvierea naturii. Se leagă de Paști, care în ebraică înseamnă „trecere” și, totodată, e sărbătoare mare și lumea nu lucrează. Astfel a ajuns să fie organizat a doua zi de Paști, când feciorii, oamenii căsătoriți, femeile se adunau în tinda bisericii, unde era adus udătorul în fața preotului pentru a primi dezlegarea obiceiului, prin plata unei dispense. După aceea are loc o „confruntare” între craii și diac, ultimul acceptând să deschidă biserică doar dacă este răsplătit cu un litru de horincă. Apoi, clopotarul anunță în fața întregului sat alegerea udătorului. Cei doi craii îl ridică pe sărbătorit, strigând: „Sus cu udătorul!”, iar restul suflării răspunde: „Să traiască!”. Momentul era urmat de împărțirea „funcțiilor”. Astfel, patru feciori primeau funcția de feșnici (feciorul considerat mai

tare era numit comarnic), alți patru, dintre tinerii cei mai ageri, erau numiți jendari: șef de post, judecător, care știa mai multă carte, mulțitor, scăzător, doctor, boactăr, doi sanitari, păcurar, porcar, astfel încât toată comunitatea feciorilor să fie cuprinsă în obicei. Participarea lor era obligatorie. Tinerii străini primeau funcții după imaginația crailor. În acest timp, udătorul se retrăgea pentru a-și pregăti plugul, îl lega de teleguța pe care o ducea lângă o grămadă de buturugi, ferăstraie, securi, unelte pe care le foloseau feciorii. Acesta trasează un cerc în perimetrul căruia ascunde un ban. Acest ban trebuie găsit de flăcăi. Însoțiți de un întreg alai, feciorii vin la casa udătorului. Cei cu funcții mai însemnate încep să caute moneda, folosindu-se de uneltele lăsate de udători. În tot acest timp, udătorul își lua ultimele măsuri de precauție pentru ca în cazul descoperirii monedei să poată fugi și

să se ascundă. După găsirea monedei, craii trebuie să înjuge boii la car, să-l împodobească cu panglici și ciupi roșii sau tricolore, șterguri și curele. Udătorul este pus pe teleguță, flancat de feciori de-o parte și de alta, și dus cu alai la o apă curgătoare.

Bătrânii încearcă, prin viclenie, să distragă atenția feciorilor ca udătorul să poată fugi. Ajunși la râu, în ritmul muzicii, craii îl iau pe udător, unul de-o parte, celălalt de alta, îl duc la marginea râului și în aclamațiile celor din jur, îl stropesc cu apă. În timp ce fac urări de un bun, se închină cu horincă. Udătorul aruncă și el apa peste mulțime, fiind udată toată lumea, până și boii care au tras plugul. Apa, ca element ritual, avea

rol de purificare și de fertilitate. De la râu, întreg alaiul se întoarce la casa udătorului, în acordul muzicii și strigăturilor feciorilor. Mâncarea și băutura o aduceau participanții la obicei: feciorii aduceau horincă, iar fetele veneau cu coșarca în care era mâncare.

Ajunși aici, se începea jocul, fără însă a se face abateri de la restricțiile perioadei, cunoscute de tot satul: feciorii nu aveau voie să joace cu neveste, bărbații cu fete. Pe de altă parte, se avea grija ca nimeni să nu îmbrățișeze fata cu care joacă, așa cum, o săptămână întregă după aceea, feciorii nu aveau voie să viziteze fetele.

La mijlocul lunii martie a avut loc, în Sala Festivă a Palatului Episcopal din Sighet, un eveniment deosebit: aniversarea a 80 de ani de viață ai Prof. Dr. Nuțu Roșca, filolog, istoric laic și bisericesc, autor a 27 de volume și peste 250 de studii și articole, membru în Adunarea Eparhială a Maramureșului și Sătmărlui în 5 legislaturi. Evenimentul a fost organizat de către Episcopie și Protopopiatul Sighet, în parteneriat cu Primăria Municipiului Sighet, care i-a conferit cu acest prilej titlul de „Cetățean de Onoare”. La eveniment a participat I.P.S. Arhiepiscop Justinian, P.S. Iustin Sigheteanul, protoierei, profesori de la Facultatea de Teologie, preoți, monahi, oameni de cultură și mulți prieteni și cunoscuți ai sărbătoritului. P.S. Iustin Sigheteanul i-a conferit din partea Episcopiei distincția „Crucea Maramureșeană” și o icoană cu Maica Domnului.

„Crucea maramureșeană” și titlul de cetățean de onoare pentru **NUȚU ROȘCA**

Recunoaștere din partea Bisericii și Autorităților. Activitatea Prof. Dr. Nuțu Roșca a fost recompensată la împlinirea a 80 de ani de viață.

Comisia de cultură, culte și patrimoniu din cadrul Consiliului Local Sighet a primit propunerea de acordare titlului de cetățean de onoare domnului profesor doctor Nuțu Roșca. Propunerea a venit din partea protopopului de Sighet, Aurel Pop, care arată în memoriu că: „Domnul profesor, pensionar din 1994, are o activitate meritorie ca profesor la diferite școli din zona Sighet și din municipiul nostru. Pe parcursul carierei de profesor a instruit și educat zeci de generații de elevi, dintre care unii sunt cercetători în diferite domenii, medici, preoți, călugări, ingineri, profesori, muncitori calificați. Domnia

sa a făcut și face și acum muncă de cercetare în domeniul filologiei, lingvisticii, istoriei laice și bisericești. Cercetările sale s-au concretizat în scrierea și publicarea a 25 de cărți, colaborări la volume colective în număr de 26, studii și articole publicate în diferite periodice în număr de cca. 230, apoi comunicări susținute la simpozioane, reuniuni, congrese naționale și internaționale în număr de cca. 55 și a însumat cca. 47 referințe la scrierile și ostenele sale în domeniul cercetării și scrisului, referințe din partea unor persoane și personalități importante.

Domniei sale i-au fost acordate până acum cca. 12 distincții din partea unor importante instituții de cultură, publice și bisericești”. Titlul de cetățean de onoare înseamnă o recunoaștere și o prețuire pentru eforturile sale.

Profesorul Dr. Nuțu Roșca s-a născut în 17 martie 1932, în comuna Bârsana, din părinții Grigore și Ioana. Primele patru clase le-a făcut la școala din localitatea natală. A urmat apoi gimnaziul în Sighetu Marmăției și tot aici a studiat la Liceul Dragoș Vodă, unde a obținut și bacalaureatul. În anul 1968 a absolvit Facultatea de Filologie, obținând Diploma de licență în filologie. În 1972 a reușit la concursul de admitere la doctorat la Universitatea din București, iar în anul 1978 a obținut titlul științific de Doctor în Filologie. A funcționat ca și cadru didactic la mai

DATE BIOGRAFICE ȘI ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ ȘI PUBLICISTICĂ

multe școli din localitățile: Bârsana, Strâmtura, Sarasău, Iapa, apoi în Sighetu Marmăției la Școala Nr. 2, la Liceul Pedagogic, Liceul Industrial Nr. 2, la Liceul Dragoș Vodă. Din anul 1994 a trecut la pensie.

Profesorul Nuțu Roșca a fost și director de școală, îndrumător la lucrări de gradul I, lector la Universitatea Populară din Sighetu Marmăției. A fost timp de mai mulți ani președinte al Cenaclului Literar „George Coșbuc” din Sighetu Marmăției, prim episcop al Catedralei Sf. Arh. Mihail și Gavriil din Sighetu Marmăției, președinte al Societății Filologice din Sighetu Marmăției, redactor la publicațiile „Speranța”, „Dor” și „Țara Maramureșului”, deputat eparhial

în patru legislaturi. Profesorul Nuțu Roșca a făcut cercetări de specialitate, a publicat studii de lingvistică, literatură și istorie laică și bisericească, a susținut numeroase comunicări științifice la diferite simpozioane, conferințe, congrese, organizate de biblioteci, muzee, inspectorate școlare, universități și alte instituții laice și bisericești. A publicat 25 de cărți, a colaborat la publicarea altor cărți în colectiv de autori, a publicat numeroase studii și articole, a susținut comunicări științifice la multe simpozioane de interes local, dar și național. Despre domnia sa au publicat referințe importante personalități.